

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۱۲ اردی بهشت ماه ۱۳۲۱

فهرست مطالب:

۱ - تصویب صورت مجلس	۶ - تقدیم لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
۲ - تصویب پنج فقره شخصی	۷ - سؤال آقای افشار و جواب آقای نخست وزیر راجع به اوضاع رضائیه
۳ - تقدیم لایحه اصلاح قانون تعدیل اجاره بها و استرداد لایحه قبلی	۸ - بقیه مذاکره در بودجه مجلس
۴ - طرح لایحه بودجه سال ۱۳۲۱ مجلس شورای ملی	۹ - بیانات آقای وزیر دارائی راجع به موضوع ارز
۵ - بیانات آقای نخست وزیر راجع به شمول قانون وام و اجاره نسبت به ایران	۱۰ - موفع دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس يك ساعت و نیم پیش از ظهر بر باست آقای بیات (نایب رئیس) تشکیل گردید

صورت مجلس روز پنجشنبه دهم اردی بهشت ماه را آقای (طوسی) منشی خواندند.

حالشان بهم خورد و رفتند خو استم برای اطلاع عرض کنم و ایشان از نظر عزت نفسی که دارند اظهار نکردند و رفتند. نایب رئیس - بکمپسیون اطلاع داده میشود. در صورت مجلس دیگر نظری نیست (گفته شد خیر) صورت مجلس تصویب شد.

۱. تصویب صورت مجلس | نایب رئیس - آقای جهانشاهی در صورت مجلس نظری دارید؟ جهانشاهی - در صورت مجلس آقای مقدم را غایب بی اجازه منظور داشته اند در صورتیکه علاوه بر اینکه اجازه خواسته اند شدیداً ناخوش هستند و امروز هم آمده بودند و

(مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

این مذاکرات مشروح پنجاهمین جلسه از دوره سیزدهم قانون گذاری

اداره ثبت نویسی و تحریر صورت مجلس

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده:

غائبین با اجازه - آقایان: مسعودی خراسانی - ملکزاده آملی - فاطمی - شهابنیک - هراز
غائبین بی اجازه - آقایان: موثر - محبط لاریجانی - ناصری - شجاع - اکبر - دکتر سنگ - شیرازی - دکتر ادهم - دبستانی - آصف - خسروشاهی - سلطانی - صادق وزیري - گرگانی
دیر آمدگان با اجازه - آقایان: گودرزنیا - منشور
دیر آمدگان بی اجازه - آقایان: رضوی - توابت - سزاوار - یونس اسفندیاری - حمزه تاش - مستشار - امامی - نقابت - نصرتیان

[۳- تصویب پنج فقره مرخصی است.]

نایب رئیس - چند فقره خبر از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است قرائت میشود:

مرخصی آقای فاطمی

آقای فاطمی بواسطه کمالات مزاج و لزوم معالجه درخواست یک ماه مرخصی از تاریخ سیزدهم اردی بهشت ۱۳۲۱ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد.

نایب رئیس - رأی میگیریم بمفاد راپورت کمیسیون عرایض و مرخصی آقایانی که موافقت برخیزند (اکثر برخاستند) تصویب شد. خبر دیگر:

مرخصی آقای جلالی

آقای جلالی درخواست بیست روز مرخصی از تاریخ ۱۸ فروردین ۱۳۲۱ بواسطه عارضه کمالات و لزوم معالجه نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

نایب رئیس - آقایانی که با این مرخصی موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. خبر دیگر:

خبر مرخصی آقای کرگالی

آقای کرگالی برای انجام امور محلی درخواست بیست روز مرخصی از اول اردی بهشت ۱۳۲۱ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با هیجده روز آن موافقت نموده اینک گزارش آن بعرض میرسد.

نایب رئیس - آقای روحی

روحه - بنده مخالفتی با این مرخصی ها ندارم خواستم بطور کلی تذکره بدهم که اعضای کمیسیون عرایض و مرخصی در نظر بگیرند البته وکالت یک وظایفی دارد یکنی از آنها هم حضور در مجلس شورای ملی است اشخاص هم اگر کار دارند باید این رعایت را بکنند و کمیسیون هم رعایت بکنند که سالی یکماه بیشتر استفاده نکنند و یک سابقه ای نگذارند در کمیسیون که فلان نماینده چقدر امسال استفاده کرده که من بدانم چقدر مرخصی حق دارم و اگر از این

تجاوز کرد بدون ممکن است اعضاء عوض بشوند اعضاء کمیسیون بدانند که از این مدت تجاوز نکند زیرا که ما بایستی تمام وظیفه خودمان را انجام بدهیم و یکی هم حضور در مجلس است و باید مراقبت بکنیم و اما راجع به مرخصی آقای کرگالی که ایشان بیست و دو روز مرخصی خواسته اند و هیجده روز اجازه داده شده است علت اینکه چهار روز را کم کرده اند چیست در صورتیکه این مرد بسیار سودمندی است و این مرد برای کارهای معینی رفته است به مجلس این را هم آقای مخبر توضیح بدهند که چه طور شد سایر مرخصی ها مرتب تصویب شده و مال ایشان چهار روز (هاشمی شش روز) شش روز کم شده بنده پیشنهاد میکنم تقاضا نمیکنم مرخصی ایشان همان بیست و دو روز باشد الا بت پیشنهاد میدهم و خواستم بطور کلی نظر کمیسیون را جلب کنم که برای هر نماینده در سال بیش از یکماه مرخصی تصویب نکنند.

مخبر کمیسیون عرایض و مرخصی (آقای کرگالی) - آقای کرگالی دوازده روز سابقاً مرخصی داشتند کمیسیون ملاحظه کرد که یکماه ایشان فقط حق دارد و ایشان کار هم داشتند و میخواستند به محل بروند از این جهت کمیسیون بر حسب مقررات هیجده روز تصویب کرد که یکماه تمام بشود بیش از اینهم بهیچکس اجازه داده نمیشود مگر اینکه عذر مشروعی داشته باشد.

نایب رئیس - رأی میگیریم برابرت کمیسیون آقایانی که موافقت دارند اظهار موافقت کنند (اکثر برخاستند) تصویب شد خبر دیگر.

خبر مرخصی آقای شیرازی

آقای شیرازی درخواست یکماه مرخصی از تاریخ هفدهم اسفند ۱۳۲۰ نموده اند و مورد موافقت کمیسیون واقع شده اینک گزارش آن تقدیم میشود:

نایب رئیس - آقایانی که موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. خبر دیگر:

خبر مرخصی آقای یاراحمدی

آقای یاراحمدی درخواست پانزده روز مرخصی از تاریخ نهم فروردین ۱۳۲۱ نموده اند و کمیسیون عرایض و مرخصی با درخواست ایشان موافقت نموده اینک گزارش آن تقدیم میشود.

نایب رئیس - آقایانی که با راپرت کمیسیون موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند) تصویب شد. آقای وزیر دادگستری

[۳- تقدیم لایحه اصلاح قانون تعدیل اجاره بهاء و استرداد املاک]

وزیر دادگستری - خاطر آقایان نمایندگان محترم مستحضراست که چندی قبل در آخر سال گذشته بنده لایحه تعدیل مال الاجاره را تقدیم کردم و رفت بکمیسیون نظر باینکه پس از تقدیم لایحه به مجلس شورای ملی بعضی اطلاعاتی حاصل شد و بعضی شکایاتی هم از طرف موجرین و هم از طرف مستاجرین بعمل آمده بود این بود که لازم شد تجدید نظری بعمل بیاید و تا آن شرایط بهتری ملحوظ و رعایت شود این بود که آن لایحه اصلاح شده و حالا بنده آن لایحه سابق را پس میگیرم و این لایحه را تقدیم میکنم مبرود بکمیسیون که مطرح شود.

نایب رئیس - بکمیسیون مربوطه رجوع میشود.

[۴- طرح لایحه بودجه سال ۱۳۲۱ مجلس شورای ملی]

نایب رئیس - بودجه مجلس شورای ملی مطرح است. مذاکره در کلیات است. آقای امیر تیمور.

طباطبائی - بخوانند.

نایب رئیس - لازم است قرائت شود؟ (جمعی از نمایندگان خیر) چاپ و توزیع شده و موادش هم در موقع خود خوانده خواهد شد. آقای امیر تیمور.

امیر تیمور - در موقع طرح بودجه مجلس میشود مذاکرات خودمائی را کرد و البته هر چند یکموتبه انسان بخودش پردازد و در امور داخلی بحث شود بد نیست و ضرورت هم دارد دستگاه اداری مجلس اگر از حیث صورت کوچک است بعقیده بنده از حیث معنی فوق العاده بزرگ است من معتقد هستم که دستگاه اداری مجلس باید کانون فعالیت و لیاقت و حقیقه مظهر درستی و امانت باشد از روز ایجاد مجلس در

ایران یا مجالس دیگر در دنیا مرسوم و معمول بوده و الا آن هم مرسوم و معمول است که برای جلسات مجلس همیشه در صورت مجلس تنظیم میشود که یکی صورت مذاکرات مفصل و یکی صورت مذاکرات مختصر. مختصرش همین است که در آغاز هر جلسه یکی از طرف یکی از آقایان منشی ها در مجلس رسمی خوانده میشود و بعرض مجلس میرسد که اگر آقایان نمایندگان در خلاصه مذاکرات جلسه قبل مطالبی داشته باشند اظهار نمایند و صورت مفصل مذاکرات هم برای این است که جزئیات مذاکرات و مباحثات و امری که در مجلس واقع میشود در آنجا هم مندرج بشود. ما از دوره ششم برای اینکه صورت مذاکرات مفصل مجلس در دسترس عموم و برای مطالعه و استفاده عموم گذاشته شود و برای اینکه از هر گونه مداخله هم در آن جلوگیری بشود آمدیم طبع صورت مذاکرات مجلس را تصویب کردیم که همه جلسه چاپ و منتشر شود که از دوره ششم تا کنون هنوز هم معمول است البته آقایانی که آبویه هستند صورت مذاکرات مجلس را ملاحظه فرموده اند (خلیل حریری - بجای است آقا) بله بجای است بسیار خوب چه بهتر از این در این صورت مذاکرات مجلس که ملاحظه میفرمائید همانطور که عرض کردم همیشه معمول و مرسوم بوده تمام مذاکرات و مباحثات بطور مشروح در آنجا نوشته میشود و هر لایحه و قانونی که در آنجا تصویب شده است خواه مالی باشد یا غیر مالی و اسامی موافقین و مخالفین که چند نفر از آقایان رأی داده اند و از این عده کی ها موافق هستند و کی مخالف و تمتنع است اینها معمول و مرسوم بوده که در صورت مشروح مذاکرات نوشته شود و باید هم معمول و مرسوم باشد اکنون در صورت مجلس جلسه ۱۸ که مربوط بجلسه ششم بهمن ماه ۱۳۲۰ است اولاً این صورت جلسه مدتی چایش بتأخیر افتاده اخیراً هم که بنده از مسافرت خراسان برگشتم دیدم این صورت جلسه را چاپ کرده اند و آورده اند مراجعه کردم دیدم آنجا صورت مذاکرات مندرج است ولی در پایان آن نوشته شده است که با کثرت هشاد رأی سفید و هشت نفر مخالف تصویب

شده است نه اسامی موافقین در آنجا ذکر شده است نه مخالفین و نه متمنعین البته اگر این عمل سهواً انجام شده باشد بنده هیچ عرضی ندارم و الان هم بجای خودم می نشینم لیکن اگر عمدی بوده از مقام ریاست استدعا میکنم الآن امر به تحقیق و رسیدگی بدهند اگر عمدی بوده البته يك عمل بسیار بدی است این عمل برخلاف تقوی است برخلاف درستی است در حکم نادرستی است باید حتماً در صورت مذاکرات مشروح مجلس عده رأی دهندگان اسامی شانرا بطوری که معمول بوده است مندرج باشد هر چند نفر هم مخالف هستند باید اسامی شان ذکر شود و بنده مخصوصاً تمنی دارم صورت جلسه ۱۸ را دستور بفرمایند اصلاح شود اسامی موافقین و مخالفین مجدداً در آنجا نوشته شود و در آن جلسه هیجده معلوم نیست و این در حکم نادرستی است و مجلس شورای ملی که باید حقیقه کانون تقوی و درستی باشد نباید اجازه بدهیم که يك همچو عملی برخلاف همه چیز بکنند که لعنه بتاریخ این مملکت وارد شود.

(صحیح است)

نایب رئیس - نسبت باین قسمت تحقیق میشود و البته بعد بعرض مجلس خواهد رسید. آقای الهوار.

امیر تیمور - تشکر میکنم.

الهوار - بنده هیچ میل نداشتم در مقابل اظهارات همکار محترم خودم آقای امیر تیمور صحبتی بکنم لیکن از بابت عمل کردن نظامنامه که گمان میکنم خیلی توجه بآن لازم است عرض میکنم نظامنامه از برای اوابح وارده به مجلس احکامی و وظایفی معین کرده است اگر لایحه دو شوری باشد چهار شور دارد شور اول شور در کلیات است شور در کلیات بر میگردد و با اینکه اساساً من با این لایحه مخالفم و با موافق غیر از مواد یعنی رویهمرفته و بطور کلی این لایحه که مشتمل بر این مواد است مخالف هستم یا اینکه رویهمرفته نظر کردن باین لایحه را موافق هستم. این شور در کلیات است از بیانات آقای امیر تیمور استفاده شد که مخالف باشند یعنی مخالفت کلی شان باشد که من مخالف با بودجه مجلس هستم این را بنده

ملتفت نشدم یعنی اگر نظرشان این است که باید توضیح بدهند و در واقع بنده مایل بودم که اگر ایرادی باسوالی داشته باشند یا توضیحی بخواهند واجب بود که همچو چیزهایی با صحبت کردن در جلسه خصوصی و خدمت رئیس رفتن و صحبت کردن حل بشود بواسطه اینکه در يك چیزهایی که محل تنازع نباشد مابایستی صحبت بکنیم برای اینکه نمیشود در صورت مجلس در يك چیزهایی داخل شد این را بنده از این جهت عرض کردم. پس نظر بطور کلی این است و معلوم است از بیانات ایشان که مخالف اصل کلی نیستند و نظرشان در تنظیم بودجه و اینها نبوده. موضوع دیگری که باید عرض کنم مطابق این نظامنامه ماده ۱۳۶ و ۱۳۷ و ۱۳۸ نظامنامه داخلی معین کرده است که بودجه را کی تنظیم کند و از کجا باید بیاید به مجلس در ماده ۱۳۷ معین کرده است که اداره مباشرت تنظیم بودجه میکند میفرستد بکمسیون محاسبات. اینجا که نگاه میکنم این بودجه هم در دست مباشرین بوده است هم درست کمسیون محاسبات مجلس بوده است بنا بر این کاملاً رسیدگی شده و حقیقه من خوشوقت هستم که اعضاء هیئت مباشرت يك اعضاء دقیق النظر و بال اندازه ای متنبه بخشاش گذاشته که کاملاً مواظبت کرده اند نسبت به بودجه آقای میرزا احمد خان فریدونی هست آقای مرآت اسفندیاری هست آقای پالیزی که اینها کاملاً مرحمت کرده اند که اکثریت بایشان رأی داده اند کمسیون محاسبات هم همین اشخاص همکاران خودمان هستند بودجه تنظیم شده و فرستاده شده است به هیئت مباشرین بعد رفته است به کمسیون محاسبات و در آنجا هم مخبرش آقای مخبر فرهمند است که سالهای سال عضو اداره مباشرت بوده است با این ترتیب این بودجه تنظیم شده است آمده است به مجلس شورای ملی بنده هم همچو نیستم که يك موضوعی که در دستم بیاید سهل انگاری بکنم کلامه کلامه هر چه در نظرم بوده است سؤال کرده ام رویهمرفته این بودجه را خالی دیدم از يك ترتیبیاتی و خیلی بودجه منظم و مرتبی نوشته شده است حالا اگر در انتظامات ما يك صحبتی داریم غیر از بحث کردن در خود

بودجه است ترتیب بودجه این است و منظور من این است که واقع شده است و مطابق ماده ۱۳۶ و ۱۳۷ و ۱۳۸ چنانکه نظامنامه هم حاضر است و آقایان هم نظامنامه را در نظر دارند و می بینند که بودجه خوب تنظیم شده ولی اگر در کلیات يك نظریاتی دارند و توضیحی خواسته شود بنده حاضرم آقای مخبر هم حاضر است که توضیح بدهد.

نایب رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - عرض کنم که البته وقتی بودجه کل مملکتی در اینجا مطرح بود بنده اشاره مختصری کردم باوضاع اداری مجلس شورای ملی. بودجه ای که در اینجا بعنوان مختلفه بطوریکه آقایان ملاحظه فرمودند مصرف میشود این نکته که آقای امیر تیمور گویا حالا تذکر دادند واقعاً اساسی است که مجلس و عمل مجلس در خارج بهترین سرمشق زندگی است برای عامه مملکت و مخصوصاً وقتی که ما می بینیم و معتزیم و قابل انکار نیست که اوضاع اداری مملکت از لحاظ جمع و خرج نامناسب و تأسف آور است باید طوری رفتار بکنیم و مجلس را طوری سرمشق قرار بدهیم بسایر ادارات و وزارتخانه ها که واقعاً در خارج قابل استفاده و قابل خرد گیری و اعتراض نباشد این بسط اداری و روز بروز بزرگ کردن دایره تشکیلات اداری در هر کجا يك بدبختی و يك مرض شده است که ملاحظه میفرمائید که برای کوچکترین کارها وقتی که يك اداره میسازند يك مدت قلیلی که گذشت بطوری رشته از دست خارج میشود که اقلاً آن منظور نمائی و غرض اصلی فدای فروغ و جزئیات و ابتلائات اداری میشود و نقض غرض میشود مجلس البته بنده موقعی که بودجه مطرح بود عرض کردم جای قانون گذاری است. مجلس برای این درست شده است که هر کاری که دولت دارد بیاورد باین جا و این جا قانونش تصویب شود و اجازه بدوات داده شود که بعد بروی عمل کند. بنده الآن که تصادفاً پائین بایکی از اعضای عالی رتبه مجلس صحبت میکردم بمن گفتند که شش هفت نفر از رتبه های هشت و نه را در همین اواخر مجلس متقاعد کردند و آنها رفتند از مجلس و بجای آنها رتبه يك

میخواهند استخدام کنند معنی این مطلب این است که اگر رتبه هشت و نه در این جا هست صرفاً از لحاظ تحمیل است بنده البته منکر استحقاق رتبه های هشت و نه نیستم ولی باین عرض من باید توجه بکنید که از وجود یک نفر رتبه هشت و نه بقدر شخصیت و وجود او در اینجا استفاده نمیشود. (صحیح است) ممکن است هفت تا رتبه هشت یا نه را بیرون گذاشت و کار آنها را سپرد يك رتبه يك و همان رتبه يك همان وظیفه و همان کار را بهتر و وافی تر انجام میدهد (صحیح است) بنده فقط برای مثل يك قسمت از اقلام را اعلام گذاشته ام که بعرض آقایان برسانم و لازم هم نمیدانم در بقیه قسمتها وارد در جزئیات بشوم و صحبت کنم نوشته است فرض بفرمائید بایگانی جاری رئیس و معاون وزیر آن هم اعضایش را نوشته است بعد در زیر آن نوشته است بایگانی را کدر رئیس و کارمند بایگانی یعنی ضبط و این کلامه و اصطلاحات هم سابق معین البته غلط است در هر اداره که شما ملاحظه بفرمائید و مراجعه کنید همانجا هایی که رشته ها از دست خارج شده معهنا ملاحظه بفرمائید که هر اداره يك بایگانی بیشتر نیست و نباید هم باشد اگر هم هست غلط است مخصوصاً در مجلس که سرمشق دیگران باید باشد بایگانی جاری یعنی چه؟ بایگانی را کد یعنی چه؟ اینجا یکی دو نفر در واقع عضوی میخواهد اصلاً رئیس میخواهد چه کند؟ بایگانی مجلس؟ معاون میخواهد چه کار بکنند بایگانی مجلس؟ يك نفر دو نفر عضو بیشتر میخواهد این بایگانی مجلس یعنی ضبط مجلس يك مراسله شما مینویسد باین چهار پنج روزی در جریان است و آن متصدی می آورد سر این میز و میبرد سر آن میز و سایر خودش را تمام کند بعد وقتی که سیرش تمام شد میرود و ضبط میشود این دوتا اداره میخواهد چه بکنند که هر کدامش دارای يك رئیس باشد و دارای معاون باشد و تمام آن تشریفاتی که لازم است برای يك اداره داشته باشد این یکی را اسمش را بگذارند جاری و آن یکی را بگذارند را کد. عرض کنم که مثلاً فرض بفرمائید در قسمت اعتباراتی که برای کتابخانه نوشته شده است نوشته اند اعتبار کتابخانه برای خرید و مصارف کتیب یازده

هزار تومان که در این موقع اعتبار داده شده برای کتابخانه مجلس که کتاب بخرد. از کجا؟ چه کتابی؟ برای کمی می خواهند بخرد؟ کتابخانه کجا؟ يك کتابخانه است تشریفاتی نوسه اش دیگر لازم نیست بدهید اصلاً کسی هم اینجا نمی آید بهمان اندازه که هست فهرست هایش را درست کنید کافی است. بنده شنیدم اگر الان شما تشریف ببرید در کتابخانه مجلس برسید این را کی خریده اید یا کی هدیه داده است بمجلس امیدانند دفتر و صورت منظم و گویائی ندارند (یکی از نمایندگان) - دارند آقا (اینطور نیست اجازه بدهید فهرست کتات دارند ولی مشکل است بشما جواب بدهند که این يك جلد کتاب را من هدیه کردم بمجلس خریده است یا از سابق بوده. بنده شنیدم که تمام کارهای اینجا کارهای محاسبانی اینجا در سابق يك نفر کزی داشته است و جریبان محاسبانی مرکزی داشته است یعنی اگر کتابخانه فرضاً با چاپخانه بنده نظری بدارد مخصوصی ندارم اصلاً میخواستم وقتی يك کتاب بخرد باید بیاید بحسابداری و رئیس کارپردازی وقت که مرحوم ارباب کیخسرو بود تصدیق کند و اجازه بدهد و آنچه که لازمه کنترل و تفتیش دقیق است در این کار بعمل بیاید بعد این کار انجام می شد بعداً شنیدم این سابقه را برهم زده اند (صحیح است) یعنی خود کتابخانه يك قسمت مستقلی است و خرید می کند و ...

هاشمی - باشورای عالی کتابخانه است رسیدگی میکند **طباطبائی** - شورای عالی که وارد کتاب خریدن نمیشود آقا (صحیح است) آنهم مثل يك شورای عالی دیگری است که ماهی يك مرتبه می آیند و می نشینند و بلند می شوند و می روند. شما اطلاع ندارید آقا این يك کار محاسبانی است آقا يك عمل اداری است

هاشمی - عمل عمل فنی است

طباطبائی - فنی یعنی چه آقا؟ فنی کدام است؟ بعد بفرمائید پائین و صحبت کنید (زنگ رئیس) من از رئیس حسابداری پرسیدم که شما چه می کنید در کارهاتان آیا این اجازه پرداختهائی که داده میشود شما مسئول هستید یا خیر؟

گفتند خیر خود کارپردازها امضای کنند و پرداخته میشود البته بروید برسید به بنیید دیگر من تحقیق کرده ام در صورتیکه شما بهتر میدانید يك خرید كوچك و يك كار كوچك هم که باید بشود تا رئیس حسابداری امضاء نکند مدیر آنجا رئیس آنجا اجازه پرداخت نمیتواند بدهد و اگر هم داد مسئول رئیس حسابداری است تا این را که او دید صحیح است امضا می کنند ولی این جا اینطور نیست بروید تحقیق کنید ...

انوار - رعایت نظامنامه را هم بفرمائید

طباطبائی - نظامنامه چه طور شده آقا؟ مثلاً در ماده ۴ ملاحظه بفرمائید نوشته است وزارت دارائی اجازه داده میشود مبلغ يك میلیون ریال بعنوان سرمایه انتفاعی چاپخانه مجلس بکارپردازی وام بدهد. این بودجه تفصیلی است ملاحظه می فرمائید من چون کسالت دارم یاد داشتهائی مفصل داشتم که میخواستم صحبت کنم ولی فعلاً نمیتوانم این جا در ماده چهارم نوشته يك میلیون ریال بعنوان سرمایه انتفاعی چاپخانه از وزارت دارائی وام میگیرد بنده وارد جزئیات نمیخواهم بشوم ولی بودجه تفصیلی مطلبه که مراجعه بفرمائید از مرکب گرفته تا نسخ که در نوی مطلبه ممکن است مصرف شود باقلام جزء در بودجه گنجانده اند و اعتبارش را هم تقاضا کرده اند هست در بودجه حتی اعتبار عیدی و ملبوس و همه چیز را بنده نگاه کرده ام در بودجه هست و زیادی هم هست دیگر صد هزار تومان برای چه میخواهند؟ شأن مجلس نیست که يك مؤسسه درست کنند و مشغول کسب و تجارت بشود اگر برای کسب و تجارت است بنده تحقیق کردم معلوم شد که این سابقه دارد و تائی این کار را برای مزید استحضار آقایان عرض میکنم سابقاً هم يك همچو اعتباری در بودجه مجلس گذاشته می شد ولی مرحوم ارباب کیخسرو از مصرف کردن این اعتبار جلو گیری می کرد و آخر سال این را می آوردند جزو زیادی اقلام یعنی بنده گفتند که میخواستم این يك وسیله باشد برای ترفیع و تمجید و تحسین از رئیس کارپردازی که صرفه جوئی کرده است و زیادی دارد و خرج

نکرده است. عمل عمل بدی نبود ولی حالا ما چه کار کنیم و چرا این کار را نکنیم؟ صد هزار تومان را برای چه نگاه داریم میخواهیم این را بیاوریم جزو بودجه و آخر سال هم بگویند صرفه جوئی کردیم و زیادی داریم؟ چه لزومی دارد؟ این عمل عمل لغوی است اگر هم اعتباری میدهند که بگیرند و مصرف کنند و از بین برود آنهم البته غلط تر است.

بعقیده من یکی از ادارات خوب و مفید این جا اداره تندرستی است این جا هم آقای امیرنمور تذکر دادند و البته يك کار لازمی است و لسی بنده آنچه تحقیق کردم و اطلاع دارم با آن بطئی که در اوضاع اداری مجلس است اداره تندرستی ناقص است و اعضاء کافی ندارند و بنده معتقدم که آنچه زیادی داریم از ادارات دیگر و مؤسسات دیگر که زیادی هستند و حقوق میگیرند باینجا بفرستیم این عقیده بنده است این زیادی ها را که هستند در اینجا و از بیکاری به تنگ آمده اند بفرستیم بداره تندرستی و مؤسساتی که مفید لازم است برای مجلس شورای ملی و حتی بنده همین حالا که می آمدم اینجا یکی از آقایان نمایندگان بمن تذکر دادند که در این جا یکی دو نفر کوپا هستند که تمهد سپرده اند به مجلس شورای ملی که يك یا دو رتبه ترفیع بگیرند و بروند از مجلس و خودشان هم از بیکاری بنگان آمده بودند بعداً که این منظور به محض آمده دیدم اینجا جای گرم و گرمی است دلشان خواسته است بروند و همین جا بمانند از این قبیل مطالب خیلی هست که گفته نشود بهتر است البته اگر بعد مقتضی شد تذکر داده خواهد شد

مخبر فرهمند (مخبر کمیسیون محاسبات مجلس) - عرض کنم که بودجه مجلس طبع شده است و بنظر آقایان هم رسیده است بعلاوه بودجه مجلس يك صورتی هم در چند روز قبل از وضعیت چاپخانه مجلس کار پردازی طبع کرد و توزیع کردین آقایان نمایندگان که وضعیت چاپخانه مجلس از بدو تاسیس چاپخانه تا آخر سال ۱۳۱۹ چه بوده است و چه عملی کرده و چه عایداتی داشته چه خرجی کرده و چه اضافه داشته است بالاخره خلاصه اش این است که بعد از وضع استهلاك قیمت

تمام ماشین آلاتی که در این مدت خریداری شده است معادل پنج میلیون ریال هم به دولت عایدی داده است. البته این صورت هم توزیع شده است و آقایان هم ملاحظه فرموده اند و لازم نیست که بنده در اطراف وضعیت چاپخانه مجلس عرایض عرض کنم برای اینکه بیشتر اگر اینجا يك مذاکره میشود مربوط بآن قسمت است

اما راجع بودجه مجلس در سال ۱۳۲۱ تفاوتی که پیدا کرده است نسبت بسال ۱۳۲۰ این است که بنده عرض می کنم:

در ۱۳۲۰ بودجه مجلس ۸/۶۷۵/۳۲۰ ریال بوده است در ۱۳۲۱ بودجه مجلس شده است ۱۲/۹۷۰/۷۸۲ ریال تفاوتی که پیدا کرده است ۴/۲۹۵/۴۶۲ ریال است که این تفاوت هم از حیث افزایش حقوق است ولی از حیث هزینه نسبت بسال قبل در حدود مبلغ ۶۰۶۷۰ ریال کمتر شده است این رقم بودجه است بنده قبیل از آنکه جواب آقای طباطبائی را عرض کنم لازم بود که حضور آقایان تذکری بدهم که اگر در اطراف بودجه مجلس يك مذاکرات و مباحثات زیادی بکنیم این جا تقریباً يك ایرادی متوجه خودمان میشود

طباطبائی - بشود آقا

مخبر فرهمند - چرا؟ برای اینکه مجلس شورای ملی و دوائر و شعباتش همیشه همیا و موجود برای دیدن و رسیدگی کردن همه آقایان نمایندگان هست اینجا يك وزارت خانه نیست که ما بگوئیم ندیدیم و نمی بینیم و چه کار کنیم و باید سوال کنیم و توضیح بخواهیم اینجا مجلس شورای ملی است و خانه آقایان است که آقایان هم باید وارد باشند و از وضعیت خانه خودشان هم مسبوق باشند اگر ایرادی وارد باشد بر خودشان وارد است که توجه فرموده اند بعلاوه سه نفر کار پرداز از طرف مجلس شورای ملی انتخاب میشود که امورات مجلس شورای ملی را رسیدگی کند و این آقایان کار پردازان را آقایان نمایندگان محترم تصدیق میکنند که باید يك وقت زیادی را صرف رسیدگی باین کار ها بکنند

بدون هیچ جور اضافه حقوقی بدون اینکه توقع و تمنائی داشته باشند (صحیح است) صرف وقت میکنند می آیند مرتباً به کارها رسیدگی میکنند بسا میشود صبح و عصر و شب می آیند و آن قدر هم که میتواند دقت در کارها دارند مراقبت در انتظامات و صرفه جوئی و اینها دارند و خود این بودجه احاکمی از صدق اظهارات بنده است (صحیح است) پس به عقیده بنده بایستی اگر افرادی پیدا میشوند و این طور برایگان می آیند و خدماتی انجام می دهند و صرف وقت میکنند و دل سوزی میکنند باید مورد تشویق و ترغیب باشند (صحیح است) این جا آقای طباطبائی در جلسات گذشته راجع به کارمندان مجلس اظهاری فرمودند حالا هم بطوری که میفرمایند مجلس بایستی که سر مشق سایر وزارت خانه ها باشد درست است مجلس باید کارش سر مشق دیگران باشد همین طور که بنده عقیده ام این است که ما نمایندگان و همکاران انجام وظیفه مان باید سر مشق باشد برای دیگران البته اعضاء اداری مجلس هم همین طورند بنده مدتی که در کار پردازی مجلس افتخار خدمت گذاری داشتم آقایانی که کار می کردند و حالا هم مشغول هستند آنچه را که کار داشته اند و وظیفه داشته اند و دارند انجام داده اند و غفلت نکرده اند (صحیح است) کوتاهی نکرده اند و وظایف خودشان را بنحو احسن انجام داده اند (صحیح است) بطوریکه در پایان دوره دوازدهم بود که جناب آقای فروغی نخست وزیر وقت این جا يك بیانی فرمودند و از خدمتگذاران مجلس اظهار قدردانی کردند و حتی این عنوان را کردند که کارهای مجلس هم سر مشق سایر وزارتخانه ها هست و باید باشد ...

طباطبائی - چه دلیل قاطعی

مخبر - بلی. این قدرشناسی است که دیگران می کنند ما که داخل در کار هستیم ما بیشتر باید اظهار رضایت و قدردانی کنیم (صحیح است) یعنی يك اشخاصی که این جا کار می کنند باید بیشتر قدرشان را دانست و تشویق شان کرد که تهیه کار کنند اگر هم نکته باید گفت که کیست و چیست

میگیرند و از آن دست بحساب میگذارند و ضرری هم نکرده است يك جنسی موجود دارد و موجود است و ضرری هم نمیرسد خیلی هم کار خوبی است که يك جنس موجودی دارند که کارشان معطل میماند و نه ضرر میکند دیگر عرض بنده تمام شد اگر آقایان فرمایش دیگری دارند بفرمایند جواب عرض کنم.

۵ - بیانات آقای نخست وزیر راجع به شمول قانون وام و اجاره نسبت به ایران

نخست وزیر - بر آقایان نمایندگان مجلس شورای ملی پوشیده نیست که دولتمتعهده امریکای شمالی از دیرباز مناسبات دوستانه صمیمانه نسبت به ایران داشته و در این زمینه تنها بابر از احساسات اکتفا ننموده بلکه عملاً نیز در موارد عدیده حسن نیت و نظریات مساعدت کارانه خود را در باره کشور ایران با شواهد آشکار به منصفه ظهور رسانیده است.

ملت امریکا نیز از سالهای متمادی باینطرف چه قبل از مشروطیت و چه بعد از آن در تشدید و استحكام علائق مادی و معنوی بین دو دولت همواره عامل مؤثری بوده و خدمات فرهنگی و بهداشتی که افراد ایکوکار امریکائی در این مملکت نموده اند و کمک هایی که در راه پرورش جسمی و روحی جوانان ما کرده اند فراموش شدنی نیست (صحیح است) این احساسات صمیمیت آمیز که خالی از هر گونه شائبه و نظری بوده است دولت و ملت ایران را نیز واجد حسن علاقه و محبتی نسبت بدولت متحده امریکا و مردمان این کشور نموده و مخصوصاً سبب شده است که ایرانیان همواره با نظر احترام و ستایش به سازمانهای اداری و عمومی آن مملکت که بزرگترین مظهر دموکراسی است تکریم و ستمی کرده اند در موارد عدیده از کمک های مادی و فکری این دستگاه بزرگ اجتماعی برای بهبود و ترقی اوضاع اداری و سازمانهای ملی خود استفاده کنند (صحیح است) مستشاران امریکائی که در ادوار مختلف باین مملکت آمده اند خدمات شایانی باین آب و خاک نموده اند (صحیح است) که هنوز هم آثار آن در تأسیسات عمومی ما نمایان است.

اگر پیدا کرد هر مقداری کتاب را میخورد اگر پیدا نکرد صرفه جوئی از اعتبار میشود مثل اینکه در سال گذشته و سال قبلش موفق نشدند که تمام اعتبار را کتاب بخرند و صرفه جوئی کردند. اینکه فرمودند کتابهایی که خریده میشود محاسبات اطلاع ندارد و همینطوری خود کارپردازی میخورد اینطور نیست اینجا آقای يك مقرراتی دارد طبق نظامنامه ایست که از مجلس شورای ملی گذشته است و بملاوه هر کس در حدود خودش دارای يك مسئولیتی است مخصوصاً در قسمت خرید کتب چون شناسائی کتاب يك موضوع فنی است نه کارپردازی بتمنهائی میتواند يك کتاب را بخرد و نه محاسبات آنها میتواند بخرد و يك چنین عملی بکند و بالاخره برای این موضوع يك اساسنامه هست شورای کتابخانه هست اشخاصی هستند از مجلس شورای ملی و از خارج مجلس انتخاب میشوند و این اشخاص باید کتاب شناس باشند و اهل کتاب باشند و سابقه داشته باشند و بشناسند و بدانند و بپایند و دقت کنند و کتاب را قیمت کنند و بخرند و بدهند بکارپردازی کارپردازی هم تشریفات اداریش را انجام بدهد و الا اینطور نیست که همینطوری که کتابی را آوردند آنجا کارپردازی خودش تقویم کند و بخرد و بدهد بکتابخانه. اینطور نیست بنده تکرار میکنم که اگر توجه بوضعیت اداره بفرمائید و وضعیت اداری را ملاحظه بفرمائید این اشکالات پیش نمی آید عرض کنم که راجع به يك میلیون ریال که بعنوان وام برای چاپخانه مجلس در بودجه منظور شده اظهاری فرمودند که میخواهند چه بکنند این يك میلیون ریالی که اینجا نوشته شده این مبلغ از وزارت دارائی خواسته شده برای خرید اشیائی است که لازم داشته اند. تنها چاپخانه در حدود ۱۸۰ هزار تومان لوازم کار لازم دارد که امروز سه مقابل چهار مقابل پنج مقابل لازم دارند برای این خریدها و این خریدها را برای چه کرد؟ برای این کرد که اگر برسید جنسی بموقع خودش از نظر جنگ با اینکه راه مسدود بشود و نتوانند بخرند بایستی اسباب کار در مطبعه فراهم باشد و این را احتیاط کرده اند و گرفته اند یعنی از این دست

در هر حال چون خود آقایان به کلیه این نکات واقف هستند جایز نمیدانم بیش از این در این زمینه صحبت کنم. نتیجه که از این عرایض میخواهم بگیرم این است که با اطلاع آقایان میرسانم که خوشبختانه دولت آمریکا در مقابل تقاضای ما برای بار دیگر نمونه از احساسات مساعدت کارانه خود را نسبت به دولت و ملت ایران ابراز داشته و ایران را مشمول قانون وام و اجاره قرار داده است.

بقین دارم همه آقایان و کلیه کسانی که علاقمند بر رفاه و آسایش ملت ایران هستند از این خبر که تأثیر فوق العاده در رشته های حیاتی و امورات اقتصادی ما خواهد داشت خوشوقت و با دولت در تقدیس و تقدیر این نیت خیر خواهانه هم آواز خواهند گردید (صحیح است - صحیح است).

فعلاً باین مختصر فطانت نموده جزئیات امر را بعداً به تفصیل با اطلاع مجلس شورای ملی خواهم رسانید (بسیار خوب).

نایب رئیس - آقای اعتبار فرمایشی دارید؟
اعتبار - اگر اجازه میفرمائید بنده لازم دانستم از بیانات آقای نخست وزیر و از اقدامات و زحماتی که کشیده اند و باین نتیجه رسیده اند که منظور نظر مجلس شورای ملی هم بوده و در موقع عقد پیمان هم که گذشت اظهار شد اظهار امتنان کرده باشم حالا اگر اجازه میفرمائید قدری در این باب عرض کنم.

جمعی از نمایندگان - بفرمائید، بفرمائید.
اعتبار - فرمایشات و بیانات جناب آقای نخست وزیر کاملاً مورد توجه و قبول مجلس شورای ملی و عموم اهالی این کشور است که همیشه از طرف دولت متحده آمریکا هر گونه کمک و مساعدتی در یک مواقعی با این کشور فرو گذار شده و از اینکه دولت موفق شده است این منظور مجلس شورای ملی را که یک موضوعی بود که الآن جناب آقای نخست وزیر اطلاع دادند و مژده دادند یعنی مشمول داشتن ایران به قانون وام و اجاره و این موضوع را با اطلاع مجلس شورای ملی رسانیدند بنده مقتضی دانستم از طرف مجلس اظهار امتنان کنم و هم از اقدامات دولت و زحماتی که دولت در این باب کشیده و هم از

دائم یا موقت معلولین و متکفلین که بموجب مقررات فعلی مشمول شناخته میشوند و همچنین از حیث سهولت تشریفات راجع بر رسیدگی وضعیت مشمولین و قائل شدن امتیازاتی برای مشمولینی که دارای کواهی نامه ایسایس و کتر هستند چندین مواد که شماره های آنها اینجانب ذکر شده است از قانون خدمت نظام وظیفه مصوب ۲۹ خرداد ماه ۱۳۱۷ با تبصره های مواد مذکور نسخ و بجای آنها مواد و تبصره های اصلاحی ضمیمه تصویب و پس از دو روز بموقع اجرا گذارده شود. (صحیح است - بسیار خوب).

نایب رئیس - لایحه به کمیسیون نظام ارجاع میشود.
(۷ - سوال آقای افشار و جواب آقای نخست وزیر راجع به اوضاع رضائیه)

نایب رئیس - آقای افشار یک سوالی از آقای نخست وزیر داشتند اگر برای جواب حاضرند بفرمائید.

نخست وزیر - موضوع را بفرمائید.
افشار - این چند روزه اخبار موثق و جانگدازی هر آن از رضائیه رسیده و میرسد که بایستی خلاصه آن بمرض آقایان محترم و از این کرسی با اطلاع ملت برسد.

مطابق تلگرافات و گزارشها هشت روز است همان اشاری که در اواخر جنگ بین المللی گذشته باعث خرابی و قتل و غارت نقطه زیبای ارومیه شده و بعد از آن جنگ آنجا را به تلخا کستری مبدل کردند اینک دست بهم داده و هشت روز است به قتل و غارت و هتک ناموس سیصد پارچه دهات آباد افشار نشین رضائیه پرداخته اند. بموجب کلیه تلگرافات واصله ظرف این یک هفته اغنام و احشام و خواربار اهالی بغارت رفته و بقیه السیف شصت هزار نفر اهالی دهات که اطفال آنها موقع فرار در رودخانه ها غرق گردیده است بشهر پناهانده شده عور و عربان با شکم گرسنه و پریشان حال در کوچه های شهر سرگردان میباشند خود شهر رضائیه از هر طرف محصور و هر آن از طرف لشرا در تهدید و در خطر بوده آه و ناله زنان و کودکان بآسمانها بلند و تا حال فقط ایمنیه فداکار است که با قوای کم در مقابل چندین برابر خود با شهادت شایان تقدیری مقاومت مینمایند. اهالی که بر اثر

زحمات چندین ساله رنجبران و توده زحمت کش افشار چون بهترین قسمت اروپا آباد شده بود خراب و بهدر رفته و امروز اهالی فلک زده از هستی و ملک و مال خود گذشته برای نجات جان اهل و عیال خود راه میخواهند که موطن خود را ترک و بیک مأمنی پناهنده شوند. حال که آقای نخست وزیر این جا تشریف دارند بنده سوال میکنم که برای رفع این غائله و برای ضبط جان و ناموس اهالی چه اقدامی فرموده و میفرمایند.

نخست وزیر - هیئت دولت نسبت به بیاناتی که افشار نماینده محترم فرمودند حقیقه باید عرض کنم که در اظهار این تأسفات شریک است ولی همینقدر باید باستمحضار نمایندگان محترم برسانم که از چند روز باینطرف که خبر رسید اگر ادمسلاح باطراف و دهات رضائیه تجاوزاتی نموده و حتی شهر را هم محاصره نموده اند از وظایفی که داشته آئی غفلت نکرده و اقداماتی که ممکن بوده است از هر جهت بعمل آورد البته باز هم دنبال دارد و اقدامات خودش را دنبال میکنند مطابق خبری که دیشب رسید و منتظر تأیید آن هستیم اگر از اطراف شهر دور شده اند و امیدوارم تا حدی رفع نگرانی نمایند محترم و اهالی شده باشد ممهنا چون علت بروز این وقایع کاملاً در دست نیست و گزارشهای مختلف و متضادی میرسد مصمم شدیم که آقای وزیر جنگ را با سرعت وسائل بمحل اعزام داریم (صحیح است - بسیار خوب) که در محل بررسی های کامل بکنند و از جریان قضایا کاملاً مطلع شوند و با انتظار اینکه جریان قضایا حقیقه معلوم شود بنده همینقدر و این مختصر را با اطلاع نماینده محترم میرسانم و جواب سوال را میگذارم بعد از اینکه تلگرافاتی که باید برسد و گزارشاتی که از طرف آقای وزیر جنگ میرسد اینجا البته توضیحاً و مشروحاً تفصیل را بمرض آقایان میرسانم (صحیح است).

(۸ - بقیه مذاکره در بودجه مجلس)
نایب رئیس - مذاکره در بودجه مجلس است. آقای...

ملک مدنی - بنده استولاً با بودجه مجلس مخالفتی ندارم فقط تذکری داشتم که میخواستم بندهم. در بودجه سال گذشته مجلس وقتی که تصویب شد در اداره کار پردازی يك پست مدیریت کل در آنجا بود و در این بودجه ای که فعلاً خبرش تقدیم مجلس شده است و مطرح است آن پست حذف شده بنده خواستم بدانم که علت حذف آن برای چه بوده است در صورتیکه وجود این پسته برای مجلس شورای ملی از مسائل خیلی ضروری و لازم است برای اینکه این دستگاه مجلس و محاسبات مجلس را یک نفر مدیر کل با صلاحیت و رسمی باید بالاخره اداره کند که در برابر مجلس و قوانین مسئولیت داشته باشد دستگاه باین بزرگی مجلس را نمیتوانیم نسبت بآن یک قدری سهل انگاری کنیم آقایان کار پردازان که از طرف مجلس انتخاب میشوند طرف اعتماد کامل مجلس شورای ملی هستند و هیچ محل تردید هم نیست که این آقایان نمایندگان مجلس هستند وظایف کار پردازی هم کاملاً در اختیار آنها است ولی مسائل را از نقطه نظر اصول کار پردازی که منتخب مجلس هستند انجام میدهند و مجلس نمیتواند آقایان کار پردازان را در مقابل مسائل اداری مسئول قرار دهد زیرا آقایان اساساً مسئول در مقابل پرسش و سؤال نیستند يك عضو اداری يك عضو رسمی است که سمت رسمی داشته باشد بایستی در برابر مجلس برای حسن جریان امور اداری مجلس مسئولیت داشته باشد. بنده عقیده ام این است که این نظری که اتخاذ شده بود و يك پست مدیریت کل در بودجه گذاشته شده بود یکی از بهترین نظریاتی بود که اتخاذ شده بود زیرا مجلس يك مواقع فترتی دارد و يك مواقعی است که بایستی یک نفر مدیر کل که صلاحیت اداری و رسمی داشته باشد تمام شعب و ادارات مجلس را تحت نظر بگیرد و رسیدگی کند. بنده خواستم بمرض آقایان نمایندگان برسانم و از آقایان کار پردازان و کمیسیون محاسبات استعلام کنم که برای چه این پست حذف شده زیرا بنظر بنده ضرورت دارد که باشد زیرا يك مؤسسه کوچکی هم یک نفر سرپرست لازم دارد که آن مؤسسه را اداره کند و این جا که يك اداره مستقلی

کنم و امیدوارم کارکنان آنجا بهتر از این بتوانند وظایف خودشان را بطور خوبی انجام دهند.

نایب رئیس - آقای لاریجانی.

لاریجانی - در جواب فرمایشات آقای نماینده محترم بنده دفاعی را که عرض میکنم از نقطه نظر کمیسیون محاسبات است و تطبیق رقم مدیر کلی با قانون البته اینطور که آقای ملک فرمودند با توجهی که بمواد نظامنامه فرمایند تصدیق خواهند فرمود که نظامنامه هیچ عنوانی برای مدیر کلی قائل نشده (صحیح است) و اگر اجازه فرمائید بنده ماده ۱۳۵ و یکی دو ماده دیگر نظامنامه را میخواهم برای اینکه شاید احتیاجی بمراجعه باین مواد برای آقایان که مجال مراجعه نداشته اند در این موقع لازم باشد که اطلاعی از این مواد پیدا کنند ماده ۱۳۵ اداره مجلس در تحت دو شعبه منشعب میشود.

۱ - شعبه تقنینیه

۲ - شعبه اداری

شعبه تقنینیه عبارت است از دارالانشاء هیئت رئیس و دایره تحریر صورت مجلس و صورت مشروح مجلس و دایره تند نویسی و دایره ارسال مراسلات و مطبوعات راجع بقوانین شعبه اداری عبارتست از دارالانشاء مباشرت و دایره دفترخانه و کتابخانه و صندوق و ابنیه مجلس.

ماده ۱۳۶ - شعبه تقنینیه در تحت ریاست و نظارت عالی رئیس مجلس است ولی مخارجی که برای دوایر این شعبه لازم میشود باید قبل از وقت بتصدیق مباشرین رسیده باشد.

شعبه اداری در تحت ریاست و نظارت مباشرین است. بنابراین موادی که قرائت شد وقتی که دوایره شد و رئیس این دوایره هم معلوم شد بنده امیدام چه موردی برای مدیر کل یا مدیر باقی میماند (صحیح است) تنها موردی که باقی میماند این است که میگویند در بودجه سال ۱۳۲۰ این عنوان ذکر شده و شاید فلسفه این ماده برای این بوده است که مجلس نمیتوانسته است که در کارهای محاسباتیش - کتابخانه اش غیر از نمایندگان گانی که منتخب میشوند دست دیگری باشد (صحیح

است) پس بنابراین وقتی که این اصل مسلم شد تصدیق خواهد شد که عنوانی برای مدیر کلی بمعنا و مفهوم که در قانون استخدام کشوری هست ما نمی توانستیم برای مجلس شورای ملی قائل شویم (صحیح است) اما علت اینکه کمیسیون محاسبات نتوانست با این رقم موافقت کند استدلال آقایان این است که در بودجه پارسال این عنوان بوده است اگر چه در بودجه پارسال هم اگر آقایان توجه فرمایند در ضمن فقره ۳ زیر عبارت کارپردازی نوشته شده بود مدیر کل و رئیس کتابخانه یعنی مفهومش این بود تعیین مدیر کارپردازی و رئیس کتابخانه بنده نمی خواهم عرض کنم در گذشته ها همیشه اعمال و افعال منطبق بقوانین نبوده و البته آقایان رفقای بنده در پشت همین تریبون از گذشته شرهای مفصل دادند و بنده دیگر تکرار نمیکنم و مورد ندارد که تکرار شود ولی همینقدر عرض میکنم که اگر اینها هم چنین عملی شده باشد برخلاف قانون بوده و بنده چون آن موقع عضویت کمیسیون محاسبات را نداشتم مسئولیت آنوقت را هم ندارم ولی در این موقع که بنده خادمی کمیسیون محاسبات دارم و رفقای بنده هم در کمیسیون محاسبات از بازار گاتان محترم هستند و کاملاً از اوضاع محاسباتی مستحضر و آشنا هستند خیلی در این موضوع مذاکره شد حالا این را باید آقایان بدانند که کمیسیون محاسبات هیچ نظر خاصی به هیچیک از افراد و اعضاء اداری مجلس نداشته و ندارد و بایا بنده داشته باشد و از طرف دیگر هم عرض میکنم کمیسیون محاسبات ناگزیر است مطابق ماده ۱۳۷ و ماده ۱۶ نظامنامه داخلی مجلس البته ماده ۱۶ صرح نیست زیاد ولی ماده ۱۳۷ میگوید تحقیق و تصفیه محاسبات مجلس راجع بکمیسیون محاسبات است و لوازم آن محاسبات تفریغ شده سابق باشد و نیز تفتیش کلیه اشیاء منقوله مجلس بر عهده کمیسیون مزبور است. بودجه مجلس را همه ساله مباشرین معین کرده بکمیسیون محاسبات میدهند و کمیسیون پس از مذاقه و رسیدگی برای تصویب آنرا در مجلس علنی بمرض میرساند (صحیح است) البته بودجه امسال مجلس با بودجه پارسال مجلس مخصوصاً بارعایت قانون افزایش دارای

فرق بسیار بود و کمیسیون خود را موظف دید که دقت بیشتری در اطراف افلام و ارقام مخارج و حقوقی و رتبه هائی که داده شده و تطبیق آن با قانون افزایش ۱۳۲۰ بنماید خیلی در این موضوع مذاکره کردیم و با مطالعه در نظامنامه و در قانون افزایش و همچنین با مراجعته بقوانین دیگر و ماهیچ راه حلی برای تطبیق این موضوع پیدا نکردیم و باین جهت موافقت نکردیم زیرا موافقت نکردن وظیفه ما بود حالا مجلس و طوری که تصمیم بگیرد البته عرضی نیست و این که آقایان فرمودند در کمیسیون محاسبات این عمل شده خواستم جواب عرض کرده باشم و ایشان دیگر چیزی فرمود که جوابی عرض کنم.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

طباطبائی - بنده مخالفم.

نایب رئیس - بفرمائید.

طباطبائی - بودجه مجلس آقا برای یکسال تصویب میشود و بایستی آنقدر اجازه داد که اقلاً یکساعت در اطراف آن بحث شود یک اشکالاتی شد و یک مطالبی گفته شد که شاید اینها جواب داده شود و حل شود و این اشتباهات از بین برود که در آینده دیگر این اشتباهات تکرار نشود بنابراین خوبست آقایان اجازه بفرمایند که این مطالب روشن شود.

نایب رئیس - رأی میگیریم بکفایت مذاکرات. آقایان موافقین قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

رأی میگیریم برای ورود در شور مواد آقایی که موافقت اظهار موافقت میفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

آقای وزیر دارائی

(۹ - بیانات آقای وزیر دارائی در موضوع ارز)

وزیر دارائی - عرض کنم که یک مسائلی است که مربوط به قضیه ارز است و بعضی مسائل اقتصادی دیگر که چون خیلی مهم بود بنده نوشتم برای اینکه شاید در ضمن گفتن مطالب یک کمائی حذف شود بنابراین نوشتم و حالا نوشته آنرا خدمت آقایان عرض میکنم: طبق ماده پنج قانون اجازه انتشار هفتصد میلیون ریال اسکناس مقرر در دولت نظریه خود را نسبت باصلاح قانون ارز در ظرف مدت یکماه بمجلس شورای ملی تقدیم دارد و بنده در همان موقع بمرض

ایجاب مینماید که قانون ارز و سایر مقررات کشور از احاطه تأمین چند منظور مورد دقت واقع شود:

اول اینکه خواربار و مواد اولیه ساخته شده کشور که مورد احتیاج خود اهالی است حتی المقدور و بقدر احتیاج در کشور باقی بماند.

دوم احتیاجات ضروری کشور از خارج بقدر احتیاج تأمین گردد.

سوم اینکه وسائلی اتخاذ شود که مخارج هنگفت متفقین در ایران و کمی وادارات و کرانی اجناس مورد احتیاج کشور در خارج که محرك صدور آن بطور قاچاق از کشور میشود موجب ترقی هزینه زندگی را فراهم بیاورد در عین حال متوجه باشیم که در اینموقع صادرات کالاهائی که در داخله کشور مصرف زیاد ندارد دچار مشکلات شده و بازارهای قدیم خود را از دست داده و در صورت امکان از بازارهای جدیدی هم که در نتیجه جنگ پیدا شده و بایستد استفاده نماید لازم است مجمعی از اقداماتی که تا کنون دولت برای انجام منظورهای مشروحه بعمل آورده باستحضار نمایندگان محترم برساند:

اول - از احاطه تأمین احتیاجات داخلی صادرات را سه قسمت تقسیم قسمتی که مورد احتیاجات ضروری بود صدور آنرا ممنوع و صدور قسمتی که کول واردات معینه و قسمتی که صدور آن بهیچوجه خللی بزندگی داخلی نمیرساند و بلکه تشویق آن در سال و آئیه لازم بود بدون هیچ قید و شرطی و مانند گذشته مجاز گردید.

دوم - مساعی کاملی برای خرید و وارد نمودن کالاهای مورد احتیاج از قبیل گندم قند و شکر و چای و لاستیک و وسایل نقلیه و غیره بعمل آمده و برای این منظور قرار معاملاتی داده شده و تا تأمین کامل احتیاجات مرتباً دولت این قبیل معاملات را ادامه خواهد داد بعلاوه به بازار گران اجازه داده شده است که هر مقدار میتوانند از این کالاها وارد نمایند وقتی بموجب قانونی که بتصویب مجلس شورای ملی رسید ورود قسمتی از کالاهائی که در حال حاضر مورد

احتیاج و سابقاً ممنوع بود مجاز از کلیه عوارض معاف گردیده است.

سوم - برای جلوگیری از افزایش هزینه زندگی و ارتباطی که این موضوع با ارز دارد از مذاکرات در مجلس شورای ملی و مخصوصاً از الحاق ماده ۵ بقانون انتشار اسکناس مبرهن بود که نسبت به تأثیر خریدار ارز توسط بانکهای مجاز در ایران پیش از حد معمول که ممکن بود افزایش انتشار اسکناس را ایجاب نماید و همچنین نسبت بخرید تبدیل ارز بریال اگر ایهائی در خاطر نمایندگان پیدا شده است. چون بطوری که قبلاً عرض شد قسمت عمده فروش ارز از طرف متفقین در ایران برای مخارجی که دارند به عمل میآید و از این جهت مسئله ارز تماس مستقیم با منافع متفقین در ایران داشت طبعاً لازم بود که با آن ها نیز در این باب تبادل نظر به عمل آید. در این موقع لازم است به عرض نمایندگان محترم برسانم که خوشبختانه متفقین نیز بمشکلات کاملاً متوجه بود و طبعی مذاکرات با روح همکاری و حسن تفاهم طرفین سعی نمودند که راه حل مناسبی که منافع هر دو طرف را حفظ نماید پیدا نمائیم بنده امروز خوشوقتم که می توانم به عرض نمایندگان محترم برسانم که نسبت بمعنده مسائل مورد اختلاف از قبیل تعدیل نرخ تبدیل ارز به ریال و همچنین تأمین مصرف ارز موجود و آنچه در آئیه ممکن است بفروشد و اشکال تبدیل بارزی بارز مورد احتیاج دیگر و بالاخره تحصیل طلا در مقابل قسمتی از طلاهای که ممکن است بعداً برای افزایش پشتوانه اسکناس ذخیره شود تا حد امکان راه حل های مناسبی در نظر گرفته شده است.

این موافقت ها که در حقیقت قسمتی از پیمانهای اقتصادی پیش بینی شده و پیمان اتحاد را تشکیل میدهد هر چه زودتر برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی خواهد گردید.

در خاتمه لازم است به عرض برسانم که موضوع ارز و نگرانی هائی که در اطراف آن از چندین طرف اظهار شده با مراقبت هائی که شده و خواهد شد به تدریج مرتفع خواهد گردید کما این که موجودی ارزی بانک ها در این

دو ماه اخیر تنزل فاحشی نموده و تقریباً به نصف رسیده است و با تدابیری که اتخاذ شده و میشود امید است که اصل توازن محفوظ و موردی برای نگرانی در آئیه باقی نماند در خاتمه پیشنهاد میشود موافقت فرمایند اقداماتی که دولت در حدود اختیارات خود برای تأمین منافع کشور در مسائل ارزی نموده و مینماید و خلاصه آن را بعرض رسانید و آنچه به صورت پیمان بعد از برای تصویب تقدیم مجلس شورای ملی خواهد شد برای اصلاح مقررات ارزی که فعلاً مورد ابتلاست کافی تلقی شود بدیهی است اصلاح اساسی قانون ارز طبق مقتضیات وقت با فرصت بیشتری تهیه و تقدیم خواهد شد

نایب رئیس - آقای روحی

روحی - این بیاناتی که آقای وزیر دارائی فرمودند يك بویدهائی را جمع به آئینده بود و چیزی بنده حس نکردم الا آن ارز مبتلا به مردم است بانک های مجاز از مردم نمیخرند برای اینکه باید اقدام فوری بکنند که بجهریان بیفتند و را کد نماند و همین طور که فرمودند چاره بیندیشند که پول مملکت بیش از این تنزل نکند برای این که این همه عواملی که برای گرانی هزینه زندگی اظهار کردند يك عامل مهمی را فراموش کردند و آن رایج است اگر پول رایج ما بتواند آن قیمت واقعی خودش را حفظ کند من قول می دهم که میزان زندگی ما خیلی پایین خواهد آمد و این توضیحاتی را که آقای وزیر دارائی فرمودند به کارگاه عمل بگذارند و این پیمان های اقتصادی که منضم به آن پیمان بود بمجلس پیامده است البته اینها در زندگی اقتصادی ما خیلی لازم است قصد این است که آقای وزیر محارانی به عمل به پردازند و مجلس شورای ملی را به عرف اقتضای بکنند طوری بکنید که ما بدانیم در آئینده پایه زندگی ما در چه حد است و پول ما تنزل خودش را تا چه حد نگاه داشته است اینست

تذکرانی که خواستم عرض کنم

امیر تیمور - اجازه میفرمائید

نایب رئیس - این موضوع مطرح نیست

امیر تیمور - يك موضوعی را میخواستم بمرض برسانم

فرمودند راپرتی است که روی آن تصمیم و نظری نمی شود گرفت در صورتیکه تمدید میخواهند باید يك مادم پیشنهاد کنند (صحیح است) و تمدید بخواهند حالا اگر میل دارید که در اطراف این موضوع صحبت شود. (بعضی از نمایندگان - رأی بگیری) رأی می گیریم آقایانی که موافقت در اطراف این راپرت مذاکره شود قیام فرمایند (عده قلیلی قیام نمودند) تصویب نشد.

۹ - موقع و دستور جلسه بعد ختم جلسه |
نایب رئیس - پیشنهادی را جمع به ختم جلسه شده است (صحیح است) اجازه می فرمائید جلسه را ختم کنیم
جلسه آئیه روز سه شنبه سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور بودجه مجلس
(مجلس بیست و پنج دقیقه بعد از ظهر ختم شد)
نایب رئیس مجلس شورای ملی - بیات